

De gamle platter fortæller – 4.

DAGBLADETS navnkundige journalist, salige Arne Jensen, skrev i starten af 1970'erne artikelserien "De gamle platter fortæller" om kongeskiverne fra Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab. Det blev til i alt 75 artikler, der blev bragt i DAGBLADET i 1972/73. Enkelte af artiklerne blev gengivet op til fugleskydningsselskabets 200 års jubilæum i 1987.

Som en markering af fugleskydningsselskabets 225 års jubilæum, den 28. august 2012, bliver Arne Jensens artikler nu genudgivet. I nogle tilfælde er historien eller ny viden løbet fra artiklerne, men i respekt for Arne Jensen, bliver alle artiklerne bragt, som de i sin tid blev skrevet af den lune journalist. Bortset fra justeringer af diverse trykfejl, er der ikke rettet et komma i Arne Jensens artikler. For at artiklerne til stadighed kan have et opdateret og korrekt indhold i forhold til nutidens læsere, vil der dog i de fleste tilfælde være tilføjet et supplerende efterskrift til de gamle artikler.

Skulle disse tilføjelser eller korrektioner være mangelfulde eller utilstrækkelige, vil det være meget interessant hvis DAGBLADETS læsere kan supplere.

Foruden de gamle artikler, har redaktøren på fugleskydningsselskabets hjemmeside, Henrik Brandt, i samarbejde med redaktionsleder på DAGBLADET Lars Ahn Pedersen forøget serien med yderligere 25 artikler. De 100 artikler vil blive bragt i DAGBLADET i de 100 lørdagsaviser der ligger op til jubilæumsdagen.

Fugleskydningsselskabet officielle betegnelse for de gamle klenodier er "skiver", men i fortsat respekt for Arne Jensens ordvalg, vil vi her bibeholde den oprindelige overskrift.

Interesserede læsere kan læse meget mere om det gamle selskab på www.roskildefugleskydning.dk.

Farveren sørgede for borgernes sparepenge

"Hvad byen skylder ham, det ved enhver af dens indvånere", hed det om agent, farver Thomas Hagedorn Svane

"I næsten 40 Aar som Formand for Borgerrepræsentationen har han virket til stor Velsignelse ikke alene ved sine omfattende kundskaber, ved sin klare Forstand og urokkelige retsindighed, men lige saa meget ved sin elskelige Personlighed. Hvad Byen skylder ham, det veed enhver af dens Indvaanere. Hans utrættelig, opofrende Virksomhed for denne Kommune kender enhver, og sent vil hans Minde her forsvinde".

Sådan hed det i en nekrolog om agent, farver Thomas Hagedorn Svane Roskildes førstemand gennem mange år, der døde den 20. februar 1862, 74 år gammel. Han er også repræsenteret med en platte i Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskabs righoldige samling på hotel Prindsen. Platten forestiller et romantisk landskab, men på grund af tidens tand som så mange af de andre ikke egnet til gengivelse.

*

Thomas Hagedorn Svane var født i Skævinge præstegård i Nordsjælland som søn af stiftsamtfuldmægtig Svane. Slægten stammede fra Roskilde, og har startede Thomas Hagedorn Svane farveri i ejendommen Skomagergade 36, hvor Jørgen C. Nielsens møbelforretning nu har til huse. Inde i gården lod han i 1837 opføre det som farveribygning betragtede imponerende hus.

Farver Svane ragede i kundskaber og dannelse langt op over sin tid, skriver hans samtidige. Det tilføjes, at han måske mere interesserede sig for sin bys ve og vel end for sit eget farveri. Han blev tidligt en af byens såkaldte eligerede borgere, hvilket i det 18. og begyndelsen af det 19. århundrede

var borgerudvalg, som magistraten i købstæderne måtte dele deres myndighed med i købstadkommunale anliggender.

I 1833 var han med at stifte Roskilde Sparekasse og sad i dens direktion som repræsentant for borgerskabet.

I 1834 valgtes Svane til stænderdeputeret for andet købstaddistrikt, der omfattede Roskilde, Køge, Hillerød og Frederikssund. Det lykkedes ham i Stænderforsamlingen, der holdt møder på Palæet i Roskilde, at gøre sig gældende, hvor talen var om spørgsmål vedrørende købstædernes interesser.

Thomas Hagedorn Svane havde en meget stor virksomhed som farver, men allerede omkring 1850 var den tid ved at være forbi, da omegnens befolkning ved væv og rok i hjemmene tilvirkede det stof, som de i færdig stand bragte til farvning i købstaden. Der kom flere og flere manufakturforretninger, som blev hårde konkurrenter.

*

Til sparekassen var farver Svane knyttet i 28 år, deraf fire som formand. Den senere købmand Aarestrup, hvis barndomshjem lå ved siden af Svanes farvergård, fortalte til sparekassens 100 års jubilæumsskrift i 1933, hvorledes Svane, da Aarestrup var dreng, betroede ham at bære poser med penge fra Skomagergade til sparekassens kontor, der dengang lå på rådstuen. Det var borgere og landboere, der udenfor den korte kontortid lagde deres indskud hos Svane, så han sørgede for, at de blev rigtigt anbragt. Det kan man da kalde tillid!

- aj.

*

Efterskrift:

I dag hænger skiverne for de nulevende fuglekonger i Restaurant Håndværkeren, mens de afdøde fuglekongers skiver er deponeret på Roskilde Museum. Thomas Hagedorn Svanes skive indgår i museets særlige afsnit for skiverne og historien omkring Roskilde Fugleskydningsselskab.

*

Det må medgives, at Svanes skive fremstår som en noget dunkel måneskinsscene, men med nutidens teknik lader den sig alligevel gengive. Det vides dog ikke, om forklaringen også kan være, at skiven i mellemtiden er blevet restaureret.

*

Jørgens C. Nielsens møbelforretning er nu flyttet til Industrivej 22, og Skomagergade 36 huser nu Søstrene Grene og Skohornet.

*

Baghuset fremstår som en gennemrenoveret beboelsesejendom, der fortsat bærer en vindfløj – naturligvis med en svane.

*

Roskilde Sparekasse findes ikke mere i sin oprindelige form, men drives fortsat som pengeinstitut på Stændertorvet. Undervejs i forløbet har navnene været DK Sparekassen, Bikuben, BG Bank og nu er den gamle sparekasse blevet til en del af Danske Bank.

- hb.

Artiklen blev bragt i Dagbladet den 8. april 1972 og den 25. september 2010